

Прем'єр-міністру України
Денису Шмигалю

вул. Михайла Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008

ЗВЕРНЕННЯ щодо проєкту будівництва нового Каховського гідровузла

Кабінет Міністрів України постановою від 18 липня 2023 р. № 730 затвердив експериментальний проєкт «Будівництво Каховського гідровузла на р. Дніпро. Відбудова після руйнування Каховської ГЕС та забезпечення сталої роботи Дніпровської ГЕС у період відбудови» (далі – експериментальний гідропроєкт). Зазначене рішення було ухвалено без консультацій з науковим та експертним середовищем, без обговорення з громадськістю, без стратегічної екологічної оцінки – лише за пропозицією приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго». Вартість проєкту сягає більше 2 млрд. доларів США. Оголошено про наміри розпочати роботи якомога скоріше¹.

Звісно, для приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго» – це чудове замовлення, але чи зазначене рішення ухвалене відповідно до вимог українського законодавства і чи справді воно вирішує проблему?

Позиція громадськості тут є чіткою: Каховський гідровузол має розглядатися як елемент комплексної задачі відновлення постраждалої території у результаті повені, спричиненої знищенням московськими окупантами греблі Каховського водосховища. Саме у контексті відновлення постраждалої території можна знайти оптимальне рішення щодо майбутнього Каховського гідровузла.

Ми вважаємо, що рішення Кабінету Міністрів про схвалення експериментального гідропроєкту є необґрунтованим, покvapливим, а тому хибним. Ба більше, воно є свідченням того, що Уряд в поспіху готовий порушувати міжнародні зобов'язання України.

Якщо Уряд має мільярд доларів США для розгортання робіт за проєктом, то чи не краще ці кошти спрямувати на закупівлю критичного спорядження для фронту (безпілотники, снаряди, системи ППО та інше)? На наше переконання вся країна має працювати лише на потреби українського війська, задля перемоги. Перемога – головна мета!

Варто звернути увагу, що Кабінет Міністрів України Постановою від 18 липня 2023 р. № 730 проігнорував вимоги низки законів України, зокрема «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про оцінку впливу на довкілля», адже у п. 7 Порядку реалізації експериментального гідропроєкту зазначено:

«7. Реалізація експериментального проєкту здійснюється без відведення земельних ділянок, відповідності містобудівній документації, отримання містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки, проведення оцінки впливу на довкілля, отримання експертного висновку щодо проєктної документації на будівництво об'єктів, отримання права на виконання будівельних

¹ <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zatverdyyv-postanovu-pro-eksperymentalnyi-proekt-z-pochatku-vidbudovy-kakhovskoi-hes-premier-ministr>

робіт, а також без використання Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва та оформлення речових прав на земельні ділянки».

Варто зазначити, що жоден український Закон не уповноважує Кабінет Міністрів України схвалювати «експериментальні» гідропроєкти вартістю понад 2 млрд. дол. США у такий спосіб та ще й під час війни.

Навіть п.3, ст. 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»² тут також не допоможе, як і додавання слова «експериментальний» до назви проєкту. Адже рішення про будівництво Каховської ГЕС не належить до категорії, для якої «негативні наслідки яких неможливо було передбачити або які охоплюються виправданим ризиком». За ухвалені рішення доведеться відповісти, як і за те, чому не були залучені до підготовки рішення фахівці різних галузей, а лише приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго», чому не були проведені консультації з громадськістю і, врешті, за пріоритетність спрямування коштів.

Враховуючи, що Каховська ГЕС більше не підлягає відновленню, необхідно обговорювати нові рішення на заміну Каховської ГЕС, виходячи з сучасних умов і обставин.

Закликаємо Вас призупинити виконання рішення Кабінету Міністрів України від 18 липня 2023 р. № 730 та ініціювати його перегляд. Створити робочу групу науковців, експертів, громадськості для розроблення комплексного рішення відновлення постраждалої території. Доручити робочій групі підготувати проєкт нового рішення щодо майбутнього зруйнованої Каховської ГЕС. Провести процедури стратегічної екологічної оцінки та громадських слухань підготовленого рішення, а також оцінку впливу на довкілля розробленого проєкту.

Запевняємо Вас, що конструктивний діалог Уряду України з громадськістю лише посилить легітимність ухвалених Урядом рішень.

Щодо експериментального гідропроєкту принагідно лише зауважимо, що за обставин постійного зменшення водності річок, планувати споживання води для зрошення сільськогосподарських угідь півдня, задоволення потреб у воді промислового комплексу України у таких самих обсягах, як було за існування Каховського водосховища є хибною стратегією. Уряд України має сприяти переходу економіки країни на водоощадні технології, сільського господарства на системи крапельного зрошення. Є гарні приклади сталого господарювання і в більш посушливих регіонах світу³. Промисловість має переходити на зворотне водокористування і брати воду лише для покриття втрат на випаровування. Скорочення споживання води дозволить одночасно скоротити споживання енергії.

Рішенням про відновлення Каховського водосховища Уряд порушив Водний Кодекс України. Відповідно до Статті 82 Кодексу в частині регулювання стоку річок, створення штучних водойм. З метою збереження екологічного та хімічного стану річок забороняється споруджувати в їх басейні водосховища і ставки загальним обсягом, що перевищує обсяг стоку даної річки в розрахунковий маловодний рік, який спостерігається один раз у двадцять років. Каскад дніпровських водосховищ акумулював 43,7 км³ води, з них Каховське - 18,2 км³ (42%). Середньо багаторічний об'єм стоку Дніпра в гирлі становить 53 км³, у маловодні роки стік Дніпра зменшується до 43,5 км³.

Якщо Кабінет Міністрів України хоче увійти в історію як Уряд – рятівник річки Дніпро – непотрібно відновлювати Каховське водосховище радянського зразка. Таким рішенням річний стік Дніпра буде збільшено та створено сприятливі умови життя мешканцям пониззя Дніпра.

² <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#n75>

³ <https://texty.org.ua/articles/110129/yak-vyroshuvaty-vrozhaj-z-minimumom-vody-rozpovidaye-ukrayinskyj-fermer-z-omanu/>

Є погляд, що московські загарбники вчинили з Каховським гідровузлом подвійний злочин: перший – коли збудували його, другий – коли зруйнували його. Тож спільними зусиллями маємо знайти оптимальне рішення проблеми і не в московській традиції.

Відповідь на Звернення та інформацію про вчинені заходи щодо вирішення порушеної проблеми, просимо надсилати на електронну адресу info@necu.org.ua

З повагою,

Голова НЕЦУ

Руслан ГАВРИЛЮК